

Sygn. akt IV 1 Ka 318/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział IV Karny - Odwoławczy, Sekcja ds. postępowań szczególnych i wykroczeń w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Lisak

Protokolant: prot. Anna Kapłon

przy udziale Ewy Rogali Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Krakowie

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 16 września i 12 grudnia 2013 roku sprawy

P. B.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 4 kk,

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego,

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie,

IX Wydział Karny z dnia 22 maja 2013 roku, sygn. akt IX K 272/13/K,

wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że wykonanie wymierzonej oskarżonemu P. B. w punkcie I wyroku kary pozbawienia wolności na mocy art. 69 § 1, 2 i 4 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata; na mocy art. 71 § 1 kk wymierza oskarżonemu karę grzywny wysokości 90 (dziewięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając stawkę dzienną grzywny na mocy art. 33 § 3 kk na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych; na mocy art. 72 § 1 pkt 5 kk zobowiązuje oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania się alkoholu; na mocy art. 73 § 1 kk oddaje oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zwalnia oskarżonego od zwrotu należnych Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSO Rafał Lisak

Sygn. akt IV 1 Ka 318/13

UZASADNIENIE

P. B. został oskarżony o to, że:

w dniu 1 lutego 2013 roku w K. prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki O. (...) nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu 0.87 mg/l, 0.92 mg/l, 0.80 mg/l oraz 0.86 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc wcześniej skazanym za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia, sygn. XIV K 120/10/S

tj. o przestępstwo z art. 178a § 4 kk.

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie Wydział IX Karny wyrokiem z dnia 22 maja 2013 roku w sprawie sygn. akt IX K 272/13/K orzekł, że:

I. oskarżonego P. B. uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, a stanowiącego występki z art. 178a § 4 kk i za to na mocy powołanego przepisu wymierza oskarżonemu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na mocy art. 42 § 2 kk w zw. z art. 43 § 1 k. orzeka wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat;

III. na mocy art. 63 § 2 kk zalicza oskarżonemu na poczet orzeczonego w pkt II wyroku środka karnego okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 1 lutego 2013 roku;

IV. na zasadzie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 49 poz. 223 z późn. zm.) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 180 złotych tytułem opłaty i 90 złotych tytułem wydatków.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją oskarżony i zarzucając niewspółmierność wymierzonej kary pozbawienia wolności bez jej warunkowego zawieszenia, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez wymierzenie kary 7 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat.

Sąd Odwoławczy zważył co następuje:

Apelacja oskarżonego okazała się zasadna.

Skarżący trafnie podnosi, iż wymierzona mu przez Sąd I instancji kara 7 miesięcy pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jest rażąco niewspółmierna. Należy wskazać, iż kara rażąco niewspółmierna to taka, która jawi się jako ewidentnie niesprawiedliwa przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, stopnia społecznej szkodliwości czynu i stopnia zawinienia. Owa niewspółmierność może wynikać w szczególności z faktu przecenienia lub niedoceny przez sąd zachodzących w sprawie okoliczności łagodzących lub obciążających albo też całkowitego pominięcia okoliczności istotnych z punktu widzenia wymiaru kary.

W ocenie Sądu Odwoławczego ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji są prawidłowe i odzwierciedlają faktyczny przebieg zdarzenia oraz okoliczności istotne w danej sprawie. Przyjęta kwalifikacja prawna czynu również jest prawidłowa. Jednakże uzasadniając rozstrzygnięcie w zakresie dotyczącym kary Sąd I instancji nie odniósł się w wystarczającym stopniu do wszystkich okoliczności mających wpływ na wymiar kary. Przede wszystkim Sąd Rejonowy uznał, iż w sprawie nie zachodzą żadne okoliczności łagodzące, ignorując przy tym okoliczność, iż oskarżony przyznał się do zarzucanego mu czynu oraz wyraził skruchę. Tymczasem dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k. nakazują uwzględniać przy wymiarze kary także zachowanie sprawcy po popełnieniu czynu. Postawa oskarżonego w postępowaniu przez Sądem I instancji zasługuje na aprobatę i powinna być uznana za okoliczność łagodzącą.

Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął również jako okoliczność obciążającą nagminność przestępstw tego typu, jakie popełnił oskarżony, mimo iż kodeks karny nie przewiduje możliwości surowszego traktowania sprawców z tego powodu, iż popełnione przez nich przestępstwo jest szczególnie powszechne. Nie jest dopuszczalne stosowanie tzw. prewencji generalnej negatywnej, tj. wymierzanie surowszej sankcji karnej po to, by odstraszyć innych potencjalnych sprawców takiego samego przestępstwa, albowiem kłóci się to z konstytucyjną zasadą godności człowieka, jak również z zasadą indywidualizacji kary, która dotyczy przecież konkretnego czynu i konkretnej osoby.

W ocenie Sądu Odwoławczego wymierzając karę bez warunkowego zawieszenia jej wykonania Sąd Rejonowy nieprawidłowo ocenił, iż nie zachodzi szczególnie wypadek, o którym mowa w art. 69 § 4 k.k. Wykładnia tego przepisu nie może być dokonywana w oderwaniu od wyrażonej w art. 58 § 1 k.k. zasady, iż bezwzględna kara pozbawienia wolności musi być traktowana jako ultima ratio, tzn. jako ostateczność, w sytuacji gdy żadne inne środki nie są w stanie spełnić celów kary. Nie byłoby bowiem racjonalne uznanie, iż mimo pozytywnej prognozy kryminologicznej konieczne jest zastosowanie wobec oskarżonego środka izolacyjnego. Zdaniem Sądu Odwoławczego art. 69 § 4 k.k. należy odczytywać jako nakaz szczególnie wnikliwej analizy wszystkich okoliczności

przemawiających za warunkowym zawieszeniem kary lub przeciwko niemu, a co za tym idzie konieczność możliwie najbardziej obiektywnej oceny postawy sprawcy i jego właściwości oraz warunków osobistych, bez obdarzania go nadmiernym kredytem zaufania. Nie można jednak uznać, iż art. 69 § 4 k.k. wyłącza stosowanie art. 58 § 1 k.k., zawierającego jedną z fundamentalnych zasad wymiaru kary. Tym samym fakt popełnienia przez oskarżonego kolejnego przestępstwa umyślnego nie może jeszcze – wbrew temu, co stwierdził Sąd Rejonowy – być podstawą do uznania oskarżonego za sprawcę niepoprawnego, wobec którego niezbędna jest resocjalizacja w warunkach zamkniętego zakładu karnego. Należy zwrócić uwagę, iż wobec sprawców innego rodzaju występków umyślnych zagrożonych podobną karą co przestępstwo z art. 178a § 4 k.k., np. przestępstw przeciwko mieniu, niejednokrotnie wymierzane są kary z warunkowym zawieszeniem wykonania, mimo iż sprawcy ci byli już wcześniej karani za przestępstwa umyślne. Z punktu widzenia spójności systemu wymiaru sprawiedliwości nie jest zasadne tak drastyczne różnicowanie sytuacji sprawców występków o podobnym ciężarze gatunkowym poprzez uznawanie, iż kierowca prowadzący pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości co do zasady nie zasługuje na dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania kary. Tylko na marginesie można zauważyć, iż w dzisiejszych czasach politycy i media usiłują wywierać nadmierną presję na wymiar sprawiedliwości, oczekując szczególnie surowego karania sprawców przestępstw z art. 178a k.k. i niejako odrywając to przestępstwo od całości systemu prawnokarnego; jednakże sąd wymierzając karę powinien mimo to pamiętać o konieczności indywidualnego rozważenia każdego przypadku i wymierzenia kary sprawiedliwej i adekwatnej do wagi popełnionego czynu.

Po przeanalizowaniu okoliczności przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy, odmiennie niż Sąd I instancji, uznał iż wobec P. B. zachodzi pozytywna prognoza kryminologiczna. Świadczy o tym postawa oskarżonego, który przyznał się do winy i wyraził skruchę, z czego wynika, iż zrozumiał naganność swojego postępowania i wykazał wobec niego krytyczny stosunek. Również dotychczasowy sposób życia nie świadczy o demoralizacji oskarżonego; co prawda był on już wcześniej karany za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., jednak od tamtego czasu upłynęło kilka lat, kiedy to oskarżony przestrzegał porządku prawnego. Dlatego można twierdzić, iż popełniony przez oskarżonego czyn, będący przedmiotem niniejszego postępowania, ma charakter incydentalny, nie jest zaś przejawem przyjętej przez oskarżonego na stałe lekceważącej postawy wobec obowiązującego porządku prawnego. Trzeba też zauważyć, iż oskarżony był karany tylko raz i wymierzono mu wówczas karę grzywny. W takiej sytuacji należy zawsze zastanowić się, czy konieczne i uzasadnione jest czynienie tak dużego przeskoku i sięganie od razu po bezwzględną karę pozbawienia wolności, skoro możliwe było sięgnięcie po kary wolnościowe surowsze rodzajowo od grzywny, m.in. ograniczenie wolności lub pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania.

W ocenie Sądu Okręgowego kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem postępowania będzie w związku z tym wystarczająca dla osiągnięcia celów kary. Wyznaczony oskarżonemu czteroletni okres próby jest zbliżony do górnej granicy określonej przez art. 70 § 1 pkt 1 k.k. i z pewnością pozwoli na zweryfikowanie przyjętej pozytywnej prognozy kryminologicznej. Fakt, iż w razie popełnienia przez P. B. kolejnego przestępstwa możliwe będzie zarządzenie wykonania zawieszony kary, niewątpliwie będzie motywował oskarżonego do przestrzegania prawa, a tym samym przyczyni się do spełnienia wychowawczych celów kary. Również dozór kuratora, pod który oskarżony został oddany w okresie próby, będzie mieć wpływ wychowawczy oraz dyscyplinujący na oskarżonego i w pełni uświadomi mu, iż jego dalsze zachowanie oraz postawa nie są bez znaczenia dla ewentualnego zarządzenia wykonania kary.

Sąd Odwoławczy zawieszając wykonanie kary pozbawienia wolności nałożył również na oskarżonego obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu, co było uzasadnione faktem, iż oskarżony popełnił przypisany mu czyn będąc w stanie nietrzeźwości. Obowiązek ten ma charakter zarówno wychowawczy jak i prewencyjny. Należy przy tym stanowczo zaznaczyć, iż w razie naruszenia obowiązków nałożonych przez Sąd, możliwe będzie zarządzenie wykonania kary na podstawie art. 75 § 2 k.k.

Co istotne, w odbiorze społecznym P. B. nie pozostanie bezkarny, albowiem zawieszając wykonanie kary Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 90 stawek dziennych, ustalając stawkę dzienną grzywny na kwotę 20 zł, tj. w wysokości zbliżonej do dolnej granicy ustawowej, z uwagi na to, iż oskarżony nie posiada stałego źródła dochodów i utrzymuje się z prac dorywczych. Kara ta będzie faktyczną dolegliwością dla oskarżonego i nie

pozwoli mu nabrać przekonania, iż jego zachowanie nie spowodowało żadnej odczuwalnej represji. Wymierzona kara jest adekwatna do wagi popełnionego czynu i pozwoli spełnić cele kary oraz uczyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Nie należy też zapominać, iż stopień dolegliwości zastosowanej represji karnej oceniany jest całościowo, przy uwzględnieniu wszystkich rozstrzygnięć zawartych w wyroku. W niniejszej sprawie pozostaje w mocy orzeczony przez Sąd Rejonowy środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, co stanowi reakcję karną na czyn oskarżonego o stosunkowo znacznym stopniu dolegliwości, w szczególności iż czas obowiązywania tego zakazu jest długi, bo aż czteroletni. Nie może być zatem mowy o nadmiernej pobłażliwości wobec oskarżonego.

W pozostałym zakresie Sąd Odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy i zwolnił oskarżonego od zwrotu należnych Skarbowi Państwa kosztów Sądowych za postępowanie odwoławcze.